n. 1. & 4. *part.* 5. *tom.* 1. *dec.* 92. *n.* 2. Bartolus *in leg.* Si quis à liberis, §. Utrum *n.* 5. *ff. de agnoscendis*, & *alendis liberis.* Ripa *in l.* 1. *ff.* soluto Matrimonio. Surdus *de Alimentis t.* 1. *q.* 25. *n.* 28. *cum seq.* Molina *de Hispan.*
57 *primogenit. l.* 2. *c.* 15. *n.* 64. & alii. Et etiamsi sit spurius: Rota *part.* 3. *tom.* 1. *dec.* 92. *n.* 7. & 10. *part.* 7. *dec.* 30. *n.* 4. *cum seq.* Surdus *loc. cit. quæst.* 25. *n.* 33. Corbul. *in leg.* Si quis à liberis, §. Idem scripsit *n.* 89. *vers.* Hæc sententia, *ff. de agnoscendis*, & *alendis liberis*, & alii, *arg.* §. Si quis igitur habens; *Authentic. Quibus modis naturales efficiantur sui*, ubi licèt textus loquatur de filio naturali, ejus tamen ratio cum sit una & eadem, etiam in filio spurio procedit, ut rectè observat Rota *citat. dec.* 92. *n.* 10. Surdus *cit. q.* 25. *n.* 28. & alii.

Et licèt quod bona non provenerint à communi patre; 58
Rota *part.* 1. *dec.* 138. *n.* 4. *part.* 5. *tom.* 1. *dec.* 92. *n.* 11.

Tenetur etiam frater dives alimenta præstare sorori 59
pauperi. Rota *part.* 3. *dec.* 532. *num.* 2. *gloss. in l.* Qui fi-

ó posponer el rezo de las horas canónicas; y otras semejantes, de las quales les prohibimos severisimamente, que puedan hacer uso en lo sucesivo; siendo nuestro ánimo, é intencion, que los sobredichos, como Presbiteros seculares, se arreglen en su modo de vida á lo dispuesto por el derecho comun.

34 Prohibimos que despues que hayan sido hechas saber, y publicadas estas nuestras letras, nadie se atreva á suspender su execucion, ni aun so color, ó con título y pretexto de qualquiera instancia, apelacion, recurso, consulta ó declaracion de dudas, que acaso pudiesen originarse, ni baxo de ningun otro pretexto, previsto, ó no previsto. Pues queremos que la extincion y abolicion de toda la sobredicha Compañía, y de todos sus oficios, tenga efecto desde ahora é inmediatamente, en la forma y modo que hemos expresado arriba, sopena de excomunion mayor *ipso facto incurrenda*, reservada á Nos, y á los Romanos Pontifices, sucesores nuestros, que en adelante fueren, contra qualquiera que intentase poner impedimento, ú obstáculo al cumplimiento de estas nuestras letras, ó dilatar su execucion.

35 Además de esto mandamos, é imponemos precepto, en virtud de santa obediencia, á todas y á cada una de las personas eclesiásticas, asi regulares, como seculares, de qualquiera grado, dignidad, condicion, y calidad que sean, y señaladamente á los que hasta aqui fueron de la Compañia, y han sido tenidos por individuos suyos, de que no se atrevan á hablar ni escribir en favor, ni en contra de esta extincion, ni de sus causas y motivos, como ni tampoco del instituto, de la regla, de las constituciones, y forma de gobierno de la Compañía, ni de ninguna otra cosa perteneciente á este asunto, sin expresa licencia del Pontífice Romano. Asimismo prohibimos á todos y á qualesquiera, sopena de excomunion reservada á Nos y á nuestros sucesores, que en adelante fueren, el que se atrevan en público, ni en secreto, con motivo de esta extincion, á afrentar, injuriar, ó maltratar con palabras ofensivas, ni con ningun desprecio, asi en voz, como por escrito, á nadie, y mucho menos á los que han sido individuos de la Compañía.

36 Exhortamos á todos los Príncipes Christianos, que con la fuerza, autoridad, y potestad que tienen, y que Dios les ha concedido para la defensa y proteccion de la Santa Iglesia Romana, y tambien con el obsequio y reverencia que profesan á esta Silla Apostólica, concurran con su providencias, y cuiden de que estas nuestras letras surtan su pleno efecto, y que ateniendose á todo lo contenido en ellas, expidan y publiquen los correspondientes decretos, para que se evite enteramente que al tiempo de executarse esta nuestra disposicion, se originen entre los fieles contiendas, disensiones, ó discordias.

37 Finalmente exhortamos y rogamos, por las entrañas de nuestro Señor Jesu-Christo, á todos los fieles que se acuerden de que todos tenemos un mismo Maestro, que está en los Cielos; todos un mismo Redentor, por el qual hemos sido redimidos á suma costa; que todos hemos sido regenerados por un mismo Bautismo, y constituidos hijos de Dios, y coherederos de Christo; que hemos sido alimentados con un mismo pasto de la doctrina católica, y de la palabra divina, y por último que todos somos un cuerpo en Christo; y cada uno de nosotros es mutuamente miembro uno de otro; y que por esta razon es absolutamente necesario, que todos unidos juntamente con el vínculo comun de la caridad, vivan en paz con todos los hombres, y no tengan otra deuda con ninguno, sino la de amarle reciprocamente, porque el que ama al próximo ha cumplido con la ley; aborreciendo sumamente las ofensas, enemistades, discordias, asechanzas, y otras cosas semejantes, inventadas, excogitadas, y suscitadas por el enemigo antiguo del género humano, para perturbar la Iglesia de Dios, é impedir la felicidad eterna de los fieles, baxo del título y pretexto falacísimo de escuelas, opiniones y tambien de perfeccion christiana; y que finalmente empleen todos todo su esfuerzo, para adquirir la que en realidad es verdadera sabiduría, de la qual escribe el Apóstol Santiago (en su Epístola canónica, cap. 3. vers. 13. y sig.) "¿Hay alguno »sabio, é instruido entre vosotros? Manifieste sus obras »en el discurso de una buena vida, con una sabiduría lle»na de mansedumbre. Pero si teneis envidia maligna, y »espíritu de contencion en vuestros corazones, no os va»naglorieis; y no seas mentirosos contra la verdad. Pues »esta sabiduría no es la que viene de lo alto, sino terre»na, animal, y diabólica. Porque donde hay envidia, y »contencion, alli hay perturbacion, y toda obra perversa. »Mas la sabiduría, que es de lo alto, primeramente es »pura, y además de esto es pacífica, modesta, docil, »susceptible de todo bien, llena de misericordia, y de »buenos frutos, no juzgadora, no fingida. Y el fruto de »la justicia se siembra en paz para aquellos que hacen »obras de paz."

38 Y declaramos que las presentes letras jamás puedan en ningun tiempo ser tachadas de vicio de subrepcion, óbrepcion, nulidad, ó invalidacion, ni de defecto de intencion en Nos, ú de qualquiera otro, por grande y sustancial que sea, y que nunca se haya tenido presente, ni puedan ser impugnadas, invalidadas, ó revocadas, ni pueda moverse instancia, ó litigio sobre ellas, ni puedan ser reducidas á los términos de derecho, ni pueda intentarse contra ellas el remedio de la restitucion *in integrum*, ni el de nueva audiencia, ó de que sean observados los trámites y via judicial, ni ninguno otro remedio de hecho, ó de derecho, de gracia, ó de justicia; y que ninguno pueda usar, ó aprovecharse de ningun modo, en juicio ni fuera de él, de qualquiera que le fuese concedido, ó hubiese obtenido, por causa de que los superiores, y demás religiosos de la mencionada Compañía, ni los demás que tienen, ó de qualquiera modo pretendan tener interés en lo arriba expresado, no han consentido en ello, ni han sido citados, ni oidos, ni tampoco por razon de que en las cosas sobredichas, ó en alguna de ellas no se hayan observado las solemnidades, y todo lo demás que debe guardarse y observarse, ni por ninguna otra razon que proceda de derecho, ó de alguna costumbre, aunque se halle comprehendida en el cuerpo del derecho, como ni tampoco baxo pretexto de enorme, enormisima y total lesion, ó baxo qualquiera otro pretexto, motivo ó causa, por justa, razonable, y privilegiada que sea, y aunque fuese tal, que debiese expresarse necesariamente para la validacion de todo lo que vá dicho; sino que las presentes letras sean, y hayan de ser siempre, y perpetuamente válidas, firmes y eficaces, y surtan y obren sus plenos é íntegros efectos, y se observen inviolablemente por todos y cada uno de aquellos á quienes toca y pertenece, y de qualquiera modo tocare y perteneciere en lo sucesivo.

39 Y que asi, y no de otra manera se deba juzgar y determinar acerca de todas y cada una de las cosas expresadas, en qualquiera causa é instancia, por qualesquiera Jueces ordinarios, y delegados, aunque sean Auditores de las causas del Palacio Apostólico, Cardenales de la Santa Iglesia Romana, ó Legados *à Latere*, ó Nun-

lium *verb.* Hæc aliter, *ff. ubi pupillus educari debeat.* Bartolus *in l.* 3. *in fin. cod. de alendis liberis*, cum aliis allegatis per Surd. *de alimentis tit.* 1. *q.* 25. *in princip.*

60 Etiamsi sit soror uterina solum; *l.* In omnibus 1. §. 2. *ff. de Tutel.* & *rationib. distrahend. l.* Tutor, §. In solvendis, *ff. de Administrat. Tutor l.* Qui filium, *ff. Ubi pupillus educari debeat.* Annot. *ad decis.* 460. *num.* 141. *part.* 4. *tit.* 2. Rotæ recent.

61 Patruus nepotem, & è converso nepos patruum alere tenetur in subsidium. Rota recent. *part.* 7. *decis.* 194. *num.* 4. *part.* 5. *tom.* 1. *decis.* 408. *num.* 12. *part.* 14. *decis.* 204. *num.* 9. Crottus *in l.* Filius familias §. Divi. *num.* 31. *in fine*, *ff. de Legatis.* Ripa *ibid. num.* 4. Ferdinandus Loaz. *ibid. num.* 96. Pontan. *de alimentis tit.* 1. *quæst.* 8. *num.* 1. & 6. *prope finem*, & plurimi alii apud Rotam *cit. decis.* 194. *num.* 4. *cum sequentibus per text. in l.* Si quis à liberis 5. §. 2. *ff. de cognoscendis*, & *alendis liberis*, & *in cap.* 1. *verb.* Amitam, *de cohabitat. Cleric.* & *cap.* Cum quidam §. *final. de jurejurand.* & *in Epistola* 1. Apostoli ad Timoth. *cap.* 5. *n.* 8. Ubi

cios de la Silla Apostólica y otros qualesquiera que gocen, y gozaren de qualquiera autoridad y potestad, quitándoles á todos y á cada uno de ellos, qualquiera facultad y autoridad de juzgar, é interpretar de otro modo: y declaramos nulo y de ningun valor lo que de otra suerte aconteciere hacerse por atentado sobre esto por alguno, con qualquiera autoridad, sabiéndolo, ó ignorándolo.

40 Sin que obsten las constituciones, y disposiciones apostólicas, aunque hayan sido publicadas en Concilios generales, ni en quanto sea necesario la regla de nuestra Cancelaría, *de non tollendo jure quæsito*, ni los estatutos, y costumbres de la mencionada Compañía, y de sus casas, colegios é Iglesias, aunque hayan sido corroboradas con juramento, confirmacion apostólica, ó con qualquiera otra firmeza; ni los privilegios, indultos y letras apostólicas, concedidas, confirmadas y renovadas á favor de la dicha Compañía, y de sus superiores y de religiosos y de qualesquiera otras personas, de qualquiera tenor, y forma que sean, y con qualesquiera cláusulas que estén concebidas, aunque sean derogatorias de las derogatorias, é irritantes; ni otros decretos, aunque hayan sido concedidos, confirmados, y renovados *motu proprio*, consistorialmente, ó en otra qualquiera forma. Todos y cada uno de los quales, aunque para su suficiente derogacion se hubiera de hacer especial, expresa é individual mencion de ellos, y de todo su tenor palabra por palabra, y no por cláusulas generales equivalentes, ó se hubiera de hacer qualquiera otra expresion, ó guardar para esto alguna otra particularisima forma, teniendo en las presentes sus contextos por plena y suficientemente expresados é insertos, como si se expresasen é insertasen palabra por palabra, sin omitir cosa alguna, y por observada la forma mandada en ellos, debiendo quedar en lo demas en su fuerza y vigor, expresamente los derogamos para el efecto de lo sobredicho, y otras qualesquiera cosas que sean en contrario.

41 Y queremos que á los traslados de estas presentes letras ó exemplares, aunque sean impresos, firmados de mano de Notario público, y sellados con el sello de alguna persona constituida en dignidad eclesiástica, se les dé enteramente, asi en juicio, como fuera de él, la misma fé que se daria á las presentes, si fueran exhibidas ó mostradas.

Dado en Roma en Santa Maria la mayor, con el sello del Pescador, el dia 21. de Julio de 1773. año quinto de nuestro Pontificado.

A. Cardenal Negroni.

Regia Sched. 16. *Sept. an.* 1773. Ibi: Sabed: Que con mi real decreto de dos de este mes, fui servido remitir al mi Consejo un exemplar del Breve, que me ha dirigido su Santidad, en virtud del qual anula, disuelve, y extingue perpetuamente la orden de regulares, llamada *la Compañía de Jesus*, para que viéndose en él, se le diese cumplimiento, y se publicase, mandándole traducir, é imprimir á dos columnas en las dos lenguas latina, y castellana, remitiéndole acompañado de Cédula mia, segun costumbre, á los Tribunales, Prelados, Corregidores, y Justicias de estos reynos á quien corresponda, para su inteligencia. Y publicado en el Consejo pleno el citado mi real decreto, y acordado su cumplimiento en tres de este mismo mes, mandó, que el Traductor general hiciese la traducion del referido Breve en la forma por mi prevenida; y habiéndose executado asi, vuelto á ver en el mi Consejo, con lo que en su inteligencia expusieron mis tres Fiscales, aprobó la traducion que se hizo del citado Breve, mandó imprimirle á dos columnas, y acordó para su cumplimiento, y que llegue individualmente á noticia de todos, expedir esta mi Cédula: Por la qual encargo á los muy Reverendos Arzobispos, Reverendos Obispos, y á los Cabildos de las Iglesias Metropolitanas, y Catedrales en Sede vacante, sus Visitadores, ó Vicarios, á los demas Ordinarios Eclesiásticos, que exerzan jurisdiccion, y á los Superiores, ó Prelados de las órdenes regulares, párrocos, y demas personas eclesiásticas, vean el citado Breve de su Santidad, concurriendo por su parte cada uno en lo que le toca á que tenga su debido cumplimiento; y mando á todos los Jueces, y Justicias de estos mis reynos, y demas á quienes toque, le vean, guarden, y cumplan, y hagan guardar, y cumplir igualmente, sin contravenir, permitir, ni dar lugar á que se contravenga con ningun pretexto, ó causa á quanto en él se dispone, y ordena, prestando, en caso necesario, para que tenga su cumplida, y debida execucion, los auxîlios correspondientes, y dando las demas órdenes, y providencias, que se requieran, entendiéndose todo sin perjuicio de mi real pragmática de dos de Abril de mil setecientos sesenta y siete, y providencias posteriores tomadas, ó que se tomaren en su asunto. Y en su conseqüencia, declaro, quedan sin novedad en su fuerza, y vigor el estrañamiento de los Individuos expulsos de la extinguida Orden de la Compañía, y sus efectos, y las penas impuestas contra los transgresores. Que asi es mi voluntad.

CLEMENS PP. XIV.

Ad futuram rei memoriam.

GRAVISSIMIS ex causis nuper Nos per alias nostras in simili forma Brevis die XXI. superioris mensis Julii expeditas literas, Societatem Jesu extinctam, atque suppressam decrevimus, & declaravimus, ac aliis, prout in eisdem nostris literis, quarum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis haberi volumus, uberius continetur. Accitis postmodum die VI. currentis mensis Augusti dilectis Filiis nostris S. R. E. Presbyteris Cardinalibus Andrea S. Matthæi in Merulana Corsino, Mario S. Augustini Marefusco, Francisco S. Clementis Carafa, & Francisco Xaverio SS. Silvestri, & Martini ad Montes de Zelada respectivè nuncupatis, ac dilecto quoque filio nostro Antonio S. Georgii ad Velum Aureum ejusdem S. R. E. Diacono Cardinali Casali pariter nuncupato, necnon dilectis etiam filiis Magistris Vincentio Macedonio, & Onuphrio Alfano; Nos eisdem omnibus causas ipsas, totamque rei gestæ seriem, ejusque singulares etiam circumstantias aperuimus, ac uberrime patefecimus; perlectisque nostris literis prædictis, ipsa omnia per nos gesta, & in eis contenta quam maximè, ac unanimiter commendantes, omnem promereri laudem agnoverunt, putarunt, ac crediderunt. Modò autem volentes, ut quæ in prædictis literis disposita, constituta, & præscripta sunt, debitæ executioni, ac juxta animi nostri sententiam committantur; hinc est, quod motu proprio, atque ex certa scientia, & matura deliberatione nostris, unam erigimus, atque instituimus Congregationem ex supradictis quinque Cardinalibus, ac duobus Romanæ Curiæ Prælatis, necnon ex duobus quoque Regularibus in sacra theologia præclaris, tamquam Consultoribus à Nobis nominandis, quibus hæc præcipuè cura incumbere debeat, ut ea omnia, quæ in dictis nostris literis constituta sunt, atque mandata suum as-

BIBLIOTECA CENTRAL

Ubi dicitur, eum qui ex sua familia nato non subvenit, fidem negare, & infideli deteriorem effici, ibi: *Si quis autem suorum, & maximè domesticorum curam non habet, fidem negavit, & est infideli deterior.* Et pro hac opinione fuit pluries judicatum in variis supremis tribunalibus, & signanter in supremo Castellæ Conventu; item in alio supremo Castellæ Senatu; in Regia Aragonensi Audientia, in supremo Consistorio Regni Siciliæ, in sacro Consilio Neapolitano, & in Sacro Rotæ Romanæ Tribunali *in Romana alimentorum* 13. *Junii* 1613. *coram bonæ memoriæ Patriarcha* Manzanedo, *& in alia Romana dotis* 14. *Martii coram* Merlino, ut ex aliis testatur Rota *recent. part.* 7. *dec.* 194. *à n.* 8. *ad* 13.

62 Et procedit etiamsi agatur de nepote naturali, vel spurio, Rota *part.* 5. *tom.* 1. *decis.* 92. *num.* 18. Surdus *de alimentis tit.* 1. *quæst.* 25. *num.* 28. & alii *arg.* §. Si quis igitur habens, *Authentic. Quibus modis naturales efficiantur sui, & cap.* Cum haberet 5. *de eo, qui duxit in Matrimonium, quam polluerat.*

63 Vel etiamsi agatur de nepote ex fratre naturali, vel spurio, quia filii fratris subingrediuntur locum patris in commodo recipiendi alimenta, ex latè deductis per Surdum *de alimentis tit.* 1. *quæst.* 23. *per tot.* & per Rotam *in Romana alimentorum* 3. *Junii* 1613. *coram Patriarcha* Manzanedo, Rota *recent. part.* 7. *decis.* 30. *n.* 5. *arg. ex cit. Juribus num. antecedent.*

64 Et quamvis bona non proveniant à communi stipite; quia quando alimenta debentur ratione sanguinis, non est curandum unde bona proveniant, num à communi stipite, an aliunde, Rot. *part.* 1. *dec.* 538. *n.* 4. & 5. *part.* 7. *dec.* 194. *n.* 67. Marescot. *var. resol. l.* 2. *c.* 83. *n.* 4. Gratian. *disp. for.* 563. *n.* 21. *tom.* 3. Molina *de primogenit. Hispan. lib.* 2. *cap.* 16. *sub num.* 59. & alii.

65 Et quod dicitur de patruo respectu nepotis, dicitur etiam de nepote respectu patrui, qui si sit pauper, alendus est in subsidium à nepote, Rot. *in dict. Romana alimentorum* 15. *Junii* 1613. *coram Patriarcha* Manzanedo, *& part.* 7. *recent. dec.* 194. *n.* 4. *& seq. &* 19. cum pluribus Doctoribus ibi allegatis.

66 Etiamsi agatur de patruo naturali; Rot. *in d. Romana alimentorum, & cit. part.* 7. *dec.* 194. *n.* 5. *& seq.* cum plurimis aliis ibi allegatis; *arg. ex cit. juribus sub num.* 62.

67 Conjuncti enim sanguinis, & naturalis pietatis tenentur inter se præstare vitæ subsidia, Rot. *part.* 7. *recentior. dec.* 194. *num.* 34. *& sequent. per text. in cap.* Est probanda 86. *dist.* 16. ibi: *Proximos seminis tui ne despicias, si egere cognoscas; melius est enim, ut ipse subvenias tuis, quibus pudor est ab aliis sumptum deposcere, aut alicui postulare subsidium necessitatis.* Natura autem non facit differentiam inter conjunctos naturales legitimos, ac inter illegitimos, §. Si quis sanè non habens 1. *in Authentic. seu Novella* 74. *collat.* 6. *Quibus modis naturales efficiantur legitimi.* Et §. Si verò filios 3. *cap.* 12. *Authentic. seu Novella* 89. *collat.* 7. *Quibus modis naturales efficiantur sui, leg.* Adoptivus, §. Serviles, *vers.* Unde nec vulgo, *ff. de ritu nuptiar.* cum similibus, adeoque, &c. (Ad rem conducit *lex* 7. *tit.* 19. *part.* 4. *aliquid lex* 8. *tit.* 2. *part.* 4.)

(Quamquam *verb.* Potestas latè possit accipi, utpotè dominium, & jurisdictionem comprehendens *l.* 3. *tit.* 17. *part.* 4. in præsenti hypothesi de patria solum tractatur: *leg.* 1. *ejusd.* quæ præsertim per matrimonium, aut sententiam super hoc à judice latam: *leg.* 4. *eod. in tit.* constituitur; ex jure, quod pater in suos habet liberos, provenit, fame patre pereunte, posse filium vendere, & pignorari: *leg.* 8. *ejusd.* in eorum bonis, si de acquisitionibus agitur, quæ neque peculium castrense, vel quasi denominantur, datur casus, in quo patri totum adquiratur, ut in profectitio, ususfructus autem in adventitio *leg.* 5. 6. *&* 7. *ejusd.* Quid equidem natura, & pietas ad alimenta filiis præstanda intus assiduè commoventes non operantur? Omnia ad eorum debent parare subsistentiam: ideo pater pro modo facultatum contribuere tenetur; *l.* 2. *tit.* 19. *part.* 4. mutua est liberos alendi parentum obligatio: lactabitur filius per triennium à matre, patri erit sequenti tempore nutrimenti obligatio, *l.* 3. *tit.* 8. *lib.* 3. *For. Reg. &* 3. *proximi tit. & part.* nisi unus fuerit pauper, alter verò dives; verumenimvero si ambo paupertate prægraventur, ascendentium quilibet divitiis abundans *leg.* 4. *ejusd. tit. & part.* eos alendi in necessitate constituitur; non comprehenditur, cur ad descendentium alimoniam sunt tenendi ascendentes, & illi non compellerentur, istis agentibus? *ead. proxim. citat. cum leg.* 1. *tit.* 7. *lib.* 3. *For. Reg. &* 3. *tit.* 24. *part.* 4. propter hanc vicissitudinem non solum filiis demandatur quocumque statu reperiantur, commodum retribuere parentibus, necessariaque eis ministrare; sed etiam ad fratrum subsistentiam fratres devinciri, dummodo pauperes fuerint, & alere se non possint opere aliquo aut artificio, nam pauperi voluntario non sunt alimenta subministranda, neque eleemosynæ elargiendæ, *l.* 4. *in fin. tit.* 20. *part.* 2. melius est esurienti panem tollere quam de cibo securum justitiam contemnere, *leg.* 39. *tit.* 5. *part.* 1. dum in extrema non sint necessitate constituti; invicem omnes ab alimentis præstandis non excusantur, *l.* 6. *tit.* 19. *p.* 4. si non desint facultates, aut habent officium unde honestè vitam traducere possint; *conducunt addition. hispan. verb.* Hæres, Successio ab intestato, & Testamentum.

Doctrina ascendentes ex utraque linea liberos alere præcipiens, legitimos, & naturales amplectitur, illegitimos, *videlicet* adulterinos, incestuosos, seu aliàs ex damnatu coitu natos non autem, nisi propter caritatem hoc facere velint: *Vide supra add. hisp. num.* 20. nam de matre nullum oritur dubium: de patre vero nil certum: per consequens est officium proprium dumtaxat maternorum. *Vid. l.* 6. 7. *& seqq. usque in fin. tit.* 23. *part.* 1. ubi demonstrantur quæ inspicienda ad eleemosynas erogandas; quis sit in eis præferendus: à quo est facienda, & quibus ex rebus.)

68 Maritus tenetur alimenta præstare uxori, si ab eadem, vel ab ejus patre, vel aliis consanguineis dotem recepit, *communis per text. in leg.* Quæ legatorum 14. *ff. Ut in possessione legatorum, leg.* Si filia, §. 1. *ff. Familiæ erciscund. leg.* Si cum dotem, §. Sin autem *ff. soluto matrim.* cum similibus.

69 Maritus tenetur alimenta præstare uxori etiamsi sine dote eam duxerit, si scienter indotatam accepit, nec dos fuit ei promissa, nec jus aliquod sibi reservavit ad dotem; Rota recent. *part.* 4. *tom.* 3. *dec.* 617. Surdus *de alimentis, tit.* 1. *q.* 38. *num.* 13. Innocent. *in cap.* Per vestras, *de donat. inter virum & uxorem in fine.* Lara, *in leg.* Si quis à liberis, §. Si quis ex his, *num.* 21. *ff. de agnoscendis, & alend. liberis.* Rosignol. *de effect. matrimonii contract.* 15. *de matrimon. VI. disquisit.* 1. §. 19. *n.* 2. Molina, *tom.* 2. *de justitia, disp.* 425. §. Si marito dos. Sanchez *de matrimon. lib.* 9. *disput.* 5. *num.* 8. & alii passim. Et ratio est, quia ex quo duxit uxorem sine dote, & promissione dotis, videtur sponte cessisse cuicumque juri ad eamdem, & voluisse pro dote accipere ipsius uxoris personam; unde sibi imputari debet, si nullam dotem exegerit, teneturque ad uxorem alendam.

70 Si autem maritus uxorem duxit sine dote numerata, cum dote tamen promissa, & conventa in determinata quantitate, fide data de solutione, postea eamdem non possit exigere, tunc de rigore juris non tenetur alimenta eidem uxori præstare; Rota, *part.* 2. *recent. dec.* 470. *n.* 4. Sanchez *de matrim. lib.* 9. *de debito conjug. disput.* 5. *num.* 2. Rosignol. *loc. cit. num.* 7. & alii. Et ratio est, quia dos ideò datur marito, ut ex illa tamquam ex pretio, seu ex fructibus ipsius sustineat onera matrimonii; *l.* Pro oneribus 20. *cod. de jure dotium, l.* Dotis fructum 7. *ff. eod.* adeòque dote non soluta, non tenetur maritus alimenta præbere uxori, quia cum deficit id, propter quod assumitur onus, debet ipsum onus deficere.

71 Dicitur autem notanter *de rigore juris*, quia in tali casu maritus tenetur præstare alimenta uxori ex æquitate, & honestate, *arg. leg.* Si cum dotem 22. §. 7. *ff. solut. matrim.* ut rectè docent Joannes Angelus Bossius, *tractat. de effect. matrimon. cap.* 6. *num.* 29. *& tractat. de dote, c.* 2. *n.* 141. Vallerus, *de different. inter utrumque for. verb.* Uxor, *different.* 2. *in fin.* Rosignol. *l. c. n.* 7. & alii. Et ratio est, quia cum maritus ex vi matrimonii servare debeat cum uxore individuam vitæ unitatem, nimis inhumanum esset, si ei negaret congrua alimenta, quando ipsa aliunde habère non posset, adeòque, &c.

72 Si uxor sine necessaria causa recedat, & divertat à marito, maritus non tenetur ei alimenta præstare, quamvis dotem ab ea acceperit. Secus verò si ob justam causam recederet, seu diverteret à marito, Joann. Lupius *in cap.* Per vestras, *de donat. inter virum & uxorem, not.* 3. *in princip. num.* 13. Barbosa, 2. *part. Rubric. ff. solut. matrimon.* Rosignol. *loc. cit.* §. 22. *num.* 5. *&* 6. Vide *verb.* Uxor, *num.* 24.

73 Si verò nec sua culpa, nec culpa mariti recesserit, tenetur maritus illam alere, Lara, *in leg.* Si quis à liberis, §. Si quis ex his, *ff. de agnoscendis, & alendis liberis,* Sanchez, *de matrimon. lib.* 9. *disp.* 4. *num.* 25. Rosignol. *loc. cit. num.* 7. & alii rectè notantes, si uxor recedat à marito ob periculum infectionis ex morbo contagioso mariti, & hujusmodi, tunc maritum teneri ipsam alere. Et ratio est, quia, ut expressè habetur *in cap.* Sine culpa 23. *de regul. jur. in* 6. *Sine culpa (nisi subsit causa) non est aliquis puniendus,* & concordat, *leg.* Sancimus 22. *cod. de pœnis,* cum similibus, adeòque uxor recedens à marito sine ulla sua culpa, non est privanda alimentis sibi debitis à marito. (*Reg.* 18. *tit.* 34. *part.* 7.)

74 Si maritus sit inops, & uxor dives, tenetur hæc alimenta illi præstare, Lara *in leg.* Si quis à liberis, §. Si quis ex his, *num.* 14. *ff. de agnoscendis, & alendis liberis,* Bartolus, *tract. de alimentis, num.* 49. Speculator, *tit.* Qui filii sint legitimi, §. *unic. num.* 40. Bertachinus, *in repert. l. V. verb.* Uxor aliter, *vers.* Uxor dives, Rosignol. *loc. citat. disquisit.* 1. §. 23. *num.* 4. & alii per text. *in leg.* Si cum dote 22. §. 7. *ff. solut. matrim.* ibi: *Quid enim tam humanum est, quam fortuitis casibus mulieris maritum, vel uxorem viri participem esse?* Sicuti enim maritus in casu indigentiæ uxoris tenetur eam alere, ita uxor dives in casu indigentiæ mariti tenetur ei alimenta præstare. (*Leg.* 7. *tit.* 2. *part.* 4.)

75 Alimenta debentur uxori ab hæredibus mariti, qui dotem detinent pro anno luctus. Rota, *part.* 3. *decis.* 269. *num.* 1. & comm. DD. per clarum text. *in leg. unic.* §. 7. *cod. de rei uxoriæ actione.*

76 Etiamsi ipsa uxor aliunde sit dives; *arg. tit. leg. unica,* §. Exactio, *cod. de rei uxor. actione;* ubi indefinite, & sine ulla restrictione statuitur, quod uxor vidua pro anno luctus sit congrue alenda ab hæredibus mariti, si pro illo anno dotem retineant, nec ullam facit distinctionem

---

dominiis abalienatis alimenta tribuantur: (1) non est cur devenire valeamus nostris temporibus ad casus ab Auctore expressos.

assequantur effectum; & si aliqua in earum executione circa modum, personas, & res olim ad Societatem ipsam spectantes suboriri imposterum unquam valeat dubitatio, Nobis prius consultis, tollatur, ac declaretur. Eidem vero sic per Nos institutæ congregationi, omnes, & quascumque pro executione dictarum literarum necessarias, & quomodolibet opportunas facultates, etiam summarie, ac sine strepitu, & figura Judicii, sola facti veritate inspecta, ac per inquisitionem quoque procedendi adversus omnes, & quascumque personas cujusvis status, gradus, qualitatis, & dignitatis existant, ac res, bona, libros, scripturas, supellectilia, aliaque ad Societatem prædictam jam spectantia retinentes, occupantes, & occultantes, easque tam sub ecclesiasticis censuris, quam sub aliis arbitrio ipsius congregationis imponendis pœnis ad earum revelationem, ac restitutionem cogendi, & compellendi, motu, scientia, & pari matura deliberatione tribuimus, & impertimur. Ne autem ea, quæ in congregatione hujusmodi pertractanda, atque discutienda erunt, revelentur, & ad aliorum aures perveniant; omnibus, & singulis eamdem Congregationem constituentibus sub pœna excommunicationis latæ sententiæ ipso facto absque ulla declaratione incurrendæ, à qua nemo absolutionis beneficium, præterquam à Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente, nisi in mortis articulo constitutus valeat obtinere, prohibemus, atque expressè interdicimus, ne ea, quæ quocumque modo in dicta Congregatione proposita, discussa, aut definita fuerint, sub quovis prætextu, causa, vel quæsito colore patefacere, vel directe, aut indirecte revelare valeant, aut præsumant. Præterea, attenta dictæ Societatis suppressione, & extinctione, omnes, & quascumque facultates, jurisdictiones, privilegia, & auctoritates quorumcumque collegiorum, domorum, ecclesiarum, & seminariorum, ac personarum, ipsius sic extinctæ Societatis Protectoribus, aliisque etiam S. R. E. Cardinalibus, & magno quoque Pœnitentiario super eis quomodolibet concessas, indultas, & attributas, motu, scientia, & deliberatione similibus, suspensas pro nunc decernimus, & declaramus, atque omnimodam jurisdictionem, auctoritatem, & potestatem in iis omnibus, quæ quoquomodo personas, ecclesias, domus, collegia, res, & bona dictæ jam extinctæ Societatis respiciunt, privativè, quoad omnia alia tribunalia, etiam quarumcumque Congregationum eorumdem S.R.E. Cardinalium, tam Concilii Tridentini interpretum, quàm Consultationibus Episcoporum, & Regularium, ac negotiis Propagandæ Fidei, ac Disciplinæ Regulari Præpositorum, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, atque auctorirate, ad eamdem Congregationem per præsentes constitutam spectare, & pertinere statuimus, & jubemus. Volentes insuper, ut ad dictam tantummodo Congregationem à Nobis, ut præfertur, erectam, privativè pariter quoad alios quoscumque, & quæcumque alia tribunalia, spectet quoque, & pertineat non solum providère, sive quæ Pœnitentiarios Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, sive quæ alios Pœnitentiarios Almæ Domus Lauretanæ respiciunt, sed etiam Viros doctrina, ac pietate præditos, in Superiores, Lectores, seu Magistros domorum, collegiorum, & seminariorum hujusmodi eligere, ac deputare. Decernentes easdem præsentes literas firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac illis, ad quos spectat, & pro tempore quandocumque spectabit, in omnibus, & per omnia plenissime suffragari, ac ab eis respectivè inviolabiter observari; sicque in præmissis per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem S. R. E. Cardinales judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari: non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus apostolicis, necnon quibusvis, etiam juramento, confirmatione apostolica, aut quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, ac innovatis; quibus omnibus, & singulis, illorum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis, ac insertis habentes, ad præmissorum effectum, specialiter, & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die XIII. Augusti MDCCLXXIII. Pontificatus nostri anno V.

A. Card. Nigronus.

(1) *L.* 38. *tit.* 3. *lib.* 1. *Ibi*: Usando de la suprema autoridad económica, que el Todo Poderoso ha depositado en mis manos para la proteccion de mis vasallos, y respeto de mi Corona: He venido en mandar extrañar de todos mis dominios de España, é Indias, é Islas Filipinas, y demás adyacentes, á los Regulares de la Compañía, asi Sacerdotes, como Coadjutores, ó Legos, que hayan hecho la primera profesion, y á los Novicios, que quisieren seguirles; y que se ocupen todas las temporalidades de la Compañía en mis dominios: : : *N.* 3. *Ibi*: Y alimentos vitalicios de los Individuos, que serán de cien pesos, durante su vida, á los Sacerdotes, y noventa á los Legos, pagaderos de la masa general, que se forme de los bienes de la Compañía:::

BIBLIOTECA CENTRAL U.A.N.L.

nem de uxore divite, aut pro paupere, adeòque neque nos distinguere debemus, & excipere uxorem divitem, cum ubi lex non distinguit, neque nos distinguere debeamus, cap. Quia circa 22. de privileg. leg. De pretio 8. ff. de Publiciana in rem action. l. Non distiguemus, 32. ff. de receptis arbitr. leg. Præses 3. ff. de officio Præsidis. Tum quia maritus recepta dote tenetur uxorem alere, quantumvis aliunde sit dives, per text. in leg. Dotis fructum 7. ff. de jure dotium, & leg. Pater pro ficta 17. ff. de doli mali, & metus exceptione, adeòque etiam alere, quantumvis aliunde divitem. Et sic tenent Joannes Angelus Bossius de dot. c. 20. n. 86. & tract. de aliment. obligat. c. 11. n. 759. Leotardus de usuris q. 30. n. 33. Rosignol. de dote, part. 2. prænot. 22. n. 42. Baldus, Alexander Corduba, & alii ab ipso citati contra Joannem Andream, Campeggium, & Castropalaum.

77 Item etiamsi dotis fructus ad alimenta præstanda non sufficiant. Rota, part. 3. decis. 269. num. 1. Rosignol. loc. citat. num. 50. cum pluribus aliis ibi allegatis, arg. cit. leg. unic. §. 7. cod. de rei uxoriæ action. Sicuti enim maritus tenetur ad alendam uxorem, quamvis dotis fructus non sufficiat, ita etiam ejus hæredes, quamdiu dotem retinent.

78 Pro alimentis, quæ hæredes mariti uxori præstant pro anno luctus non tenetur uxor in illorum favorem impendere suas operas, sive obsequiales, sive artificiales, Campeggius de dote, part. 2. q. 16. Joannes Angelus Bossius de alimentis obligat. cap. 11. num. 759. cum aliis ab ipsis ibi allegatis. Rosignol. loc. cit. n. 74. & alii. Et ratio est, quia quando lex determinat emolumentum aliquod, v. gr. alimenta ex aliqua causa onerosa, ille, qui obligatur ad alendum, non potest aliquod onus præscribere alimentario, quia non suo, sed legis judicio tradit per text. in leg. Si adrogator 22. ff. de probationibus; adeòque neque hæredes, qui intra annum luctus tenentur præstare alimenta uxori viduæ ratione suæ dotis ab ipsis detentæ, possunt ipsam obligare ab operas artificiales, & obsequiales.

79 Potest uxor sine usuræ labe convenire cum hæredibus mariti pro alimentis sibi debitis pro anno luctus, ut certam quantitatem sibi conferant. Navarr. in comment. de usuris, num. 68. & in manual. cap. 17. num. 213. Covarr. variar. resolut. leg. 2. cap. 1. vers. Sexto. Augustinus Barbosa, collect. ad cap. Salubriter, n. 9. de usur. Leotard. de usur. q. 20. num. 28. Franciscus Molin. de ritu nupt. leg. 3. q. 39. num. 69. & seq. Rosignol. leg. cap. num. 50. Et ratio est clara, quia illa quantitas non deducitur in pactum ob solam dilationem temporis in restituendo, quod utique esset usurarium, sed solum in compensationem alimentorum eidem uxori debitorum, quod nullam usuræ labem continet; cum sic solum exigatur, & conferatur quantitas certa pro specie, seu jure certo.

80 Si illa quantitas conventa non excedat onera alimentorum, quamvis excedat valorem fructuum dotis, adhuc potest sine labe usuræ exigi. Covarrub. loc. citat. cap. 1. num. 3. Franciscus Molin. l. p. q. 39. num. 74. Surdus de alimentis tit. 10. q. 44. n. 27. Rosignol. loc. citat. num. 55. Trullench. tom. 2. summæ, lib. 7. cap. 4. num. 23. Salas, de usuris, dub. 30. num. 10. & alii. Et ratio est, quia cum hæredes mariti retinentes dotem teneantur pro anno luctus conferre alimenta uxori juxta decentiam status, nulla habita ratione, an fructus ipsius dotis adæquent dicta alimenta per text. in leg. unica, §. 7. de rei uxoriæ actione Indefinite loquentem, poterit ipsa uxor juste sine labe usuræ exigere quantitatem correspondentem oneri eorumdem alimentorum, quamvis excedentem valorem fructuum dotis.

81 Uxor vidua non solum intra annum luctus potest ab hæredibus mariti detinentibus dotem exigere alimenta, sed etiam post annum luctus, si in mora fuerint restituendi eamdem. Navarrus in comment. de usuris, num. 67. Salonius, 2. 2. q. 78. art. 2. controv. 15. num. 7. Leotardus, de usuris, q. 30. num. 57. Sotus, de justitia, & jure, lib. 6. quæst. 1. art. 2. circa finem; Thesaurus, decis. 43. n. 4. Rosignol. loc. cit. num. 57. & alii. Et ratio est, quia injustum est, ut dotem detineant, & fructu dotis gaudeant, & alimenta non conferant, cum is, qui dotem recipit, intelligatur tacite se obligasse ad alimenta tradenda, donec dos restituatur, per textum in leg. Dotis fructus, in princip. 7. §. de jure dotium, leg. Si cum dotem 22. §. 8. ff. soluto matrimonio.

Hæredes mariti tenentur alere uxorem viduam, si sit 82
indotata, inops, & non habeat aliunde, quo se possit alere. Rota recent. part. 18. tom. 1. dec. 30. num. 2. cum seq. & 10. & seq. cum pluribus ibi adductis.

Item hæredes uxoris tenentur alere maritum inopem, 83
qui non habet aliunde quo se alat; cum inter virum, & uxorem ad imparia non sit judicandum. Rota, loc. cit. num. 1. & 20. cum pluribus ibi allegatis, per textum expressum in cap. Si quis uxorem 3. caus. 32. q. 1.

(Matrimonio contracto, dote tradita, ejusque onera sustinente marito, utpote dictæ traditionis primarium objectum: leg. 2. tit. 11. part. 4. fructus respectu administrationis leg. 7. & 25. ejusd. tit. & part. ad eumdem spectant; obtinent hæc autem, si solutum non esset matrimonium: nam eo soluto, præsertim per mortem uxoris, dum sui hæredes non inveniuntur, immobiles res dotales sunt illicò restituendæ, mobiles vero intra annum: l. 31. ejusd. tit. & part. semper tamen cum consideratione vir ne egeat, id est, non debet ultra quàm facere potest conveniri; leg. fin. tit. 11. & dict. part. eo quod inseparationis matrimonium intentione contrahitur, leg. 56. & 58. tit. 6. part. 1. leg. 1. t. 2. & tot. tit. 9. ac 10. p. 4. mutuo se juvare tenentur: leg. 2. ejusd. tit. 2. & præcedent. part. ita ut si maritus aliquo impedimento absque ejus culpa obveniente, quæ sunt sibi propria exhibere non possit, pro modo facultatum uxor onera sustinebit; Vide leg. proximè ad num. 74. citat. ideò, quamdiù non fuerit dos restituta, ex vita viro discesso, per ejus hæredes uxori alimenta non erunt deneganda usque adeò in mora fuerint eamdem restituendi. Quid mirum, dum non solum res dotales isti retinent, verum earum fructus etiam percipiunt; & nulli dubium quod ex re mea provenit, meum esse, leg. 15. tit. 4. lib. 3. For. Reg. & 25. tit. 28. part. 3. nullusque possit cum alterius jactura locupletari! Reg. 17. tit. 34. part. 7.)

Extante controversia inter patrem, & filium super ali- 84
menta præterita, probabilius est, quod possint compelli ad compromissum. Sic tenère censentur Joannes Baptista Saminiatus controv. 81. Blanchus, de compromiss. q. 4. sub tit. de quibus causis possit compromiss. fieri n. 19. Surdus, de alimentts, tit. 8. privil. 61. n. 33. Castillus, de alimentis, cap. 70. per tot. Urceolus, de transact. q. 49. num. 1. & alii, qui omnes excipiunt solum quoad alimenta præterita; per textum expressum in leg. De alimentis 8. cod. de transactionibus, ibi: De alimentis præteritis, si quæstio deferatur, transigi potest. Et sic expressè docet Rosignol. de effectibus matrimon. contract. 15. de matrimon. IX. prænot. 13. n. 2.

Secus autem est dicendum quoad alimenta futura, ut 85
expressè defendunt Corduba à Lara in l. Si quis à liberis, §. Parens, num. 50. ff. de agnoscendis, & alendis liberis, Borellus, de compromiss. §. 2. gloss. 1. num. 308. Colerius, de alimentis, lib. 2. cap. 8. num. 59. Saminiatus, controv. 81. num. 81. & seq. Novarius, ad pragmatic. regni, tit. de arbitris, coll. 2. sub num. 4. Rosignol. loc. citat. num. 3. aliique citati, num. antecedenti: & ita resolutum fuisse in Senatu, & Sacro Concilio Neapolitano referunt Novarius, Saminiatus, & Rosignol. l. c. Et ratio est, quia causa pro alimentis futuris est executiva, & omninò privilegiata, tam ratione ordinis, & temporis, quam ratione etiam probationum: leg. Senatus consultum 1. §. 12. & leg. Si quis à liberis 5. §. 8. ff. de agnoscendis, & alendis liberis. Bartolus, in leg. De alimentis, num. 3. cod. de transact. Castillus, de alimentis, cap. 4. num. 1. & est celerrimæ expeditionis, nec dilationem patitur, cum interim filii de vento vivere nequeant. Borell. consil. 71. num. 37. per text. in leg. 2. ff. de re indicat. Surdus, de alimentis, tit. 8. privil. 11. & privil. 70. Giurba, decis. 4. num. 45. vers. Sed alimenta. In causis autem executivis, & celerrimæ expeditionis compromissum non admititur. Baldus l. 1. in princip. ff. de transact. Alexander, consil. 82. num. 4. lib. 1. Mastrillus, dec. 270. num. 49. adeòque, &c. Tum quia super alimentis futuris non potest fieri transactio sine auctoritate Prætoris; alimentarius cogi non potest ad transigendum; textu expresso in cit. leg. De alimentis 8. cod. de transact. ibi: De futuris autem sine Prætore, seu Præside interposita transactio nulla auctoritate juris censetur, adeòque super ipsis nequit fieri compromissum, cum pari passu procedant transactio, & compromissum.

86 Alimenta præterita non præstita à patre filio, qui eamdem acquisivit mendicando, vel alio modo non oneroso, non possunt à dicto filio repeti, neque quoad eorum æstimationem. Alexander in leg. De alimentis, in princip. cod. de transact. Estephanus Gratianus, discept. forens. tom. 1. cap. 60. num. 19. & 20. Fontan. de pactis nupt. claus. 5. part. 1. num. 100. & claus. 6. gloss. 2. part. 3. num. 35. Megala, part. 4. lib. 2. cap. 23. q. 1. num. 20. Azorius, part. 2. lib. 2. cap. 4. q. 16. Rosignol. loc. cit. prænot. 14. & alii. Et ratio est, quia patet tum jure naturali, tum jure civili tenetur præstare alimenta filio solum cum iis indiget, nec aliunde sibi ea providere potest, ut patet ex leg. Si quis à liberis 5. §. 7. ff. de agnoscendis & alendis liberis. In ordine autem ad dicta alimenta præterita, filius jam non amplius eis indiget, & penitus cessavit necessitas: cum de iis sibi modo non oneroso providerit, adeòque, &c.

87 Si autem filius pro sibi providendis dictis præteritis alimentis non sibi à patre præstitis, cum aliunde non haberet, contraxerit aliquod debitum per mutuum, tunc pater tenetur solum illud debitum, seu mutuum restituere. Bartolus in l. Libertis quos, §. Manumissis, n. 3. ff. de alim. & cib. legat. Stephanus Gratian. discept. for. c. 60. n. 22. Fontan. claus. 6. gloss. 3. part. 3. n. 37. Joannes Angelus Bossius, tract. de effect. matrim. p. 2. c. 15. n. 882. Merenda, controv. jur. tit. 4. lib. 22. c. 29. n. 3. Rosign. l. c. n. 3. & alii. Et ratio est, quia tunc necessitas alimentorum perseverat in debito contracto pro ipsis providendis, cum hoc substituatur in jure loco eorumdem alimentorum, adeòque pater obligatus ad alimenta, tenebitur ad debitum contractum pro illis, si, ut debuerat, non subministravit, & filius aliunde non habuit, quo sibi illa provideret.

88 Renuente patre alimenta debita præstare filio, cum possit, potest idem filius alimenta repetere à die petitionis. Stephanus Gratian. disceptat. forens. tit. 1. cap. 54. num. 11. Surdus, de alimentis, tit. 8. privil. 60. n. 60. Vincentius de Franchis, dec. 605. num. 6. & 9. in fine. Fontanella, de pact. nuptiar. caus. 6. gloss. 2. part. 3. num. 53. & sequent. Lancellotus, de attent. 2. part. cap. 1. limit. 24. Pontanus, de alimentis, cap. 12. Rosignol. loc. cit. num. 8. & alii. Et ratio est, quia si alimenta peti solent solum à die latæ sententiæ, & non à die petitionis, debitor eorumdem posset suis cavillationibus, & subterfugiis diu sententiam protrahere, & alimentarium eludere, sicque commodum ex sua malitia, & dolo reportare, quod nullatenus est dicendum, per text. in cap. Intelleximus 7. de Judiciis, ibi: Ne videatur de sua malitia commodum reportare; leg. Non fraudantur 134. §. 1. de regul. juris, ibi: Nemo ex suo delicto meliorem suam conditionem facere potest, adeòque, &c. (Conducunt leg. 6. & 34. tit. 9. part. 1.)

89 Alimenta debentur filio asserenti se esse filium, quamvis pater neget, si sit in quasi possessione filiationis. Bartolus in leg. Si neget 7. ff. de agnoscendis, & alendis liberis. Molina, de primogen. lib. 2. cap. 16. num. 36. Covarrubias, Practic. cap. 7. num. 8. Stephanus Gratian. discept. forens. tom. 2. cap. 238. num. 43. Paschalis, de patria potestate, cap. 2. num. 7. Molina Theologus, de justitia, tom. 3. disp. 616. num. 15. vers. Quando autem Rosignol. loc. citat. desquisit. 1. §. 10. num. 2. Rota Roman. decis. 21. num. 2. apud Verallum. Et ratio clarè deducitur à paritate eorum, quæ habentur in l. Si quando 7. §. Quod si ei, cod. de ordin. cognit. ubi statuitur quod si ille, qui est in quasi possessione libertatis, fuerit spoliatus bonis ab eo, qui se dominum asserit, & talem se esse contendit, debet ab eodem habere pendente lite alimenta, & litis expensas, adeòque dicendum est etiam in hoc casu cum id equitas postulet; ne defectu necessariorum decidat dictus filius à suo bono jure, quod fovet.

Si autem non sit in quasi possessione filiationis, de- 90
bet judex summariè cognoscere, & si constiterit de summo jure ejusdem petentis, debebit decernere alimenta, & litis expensas, donec in plenario judicio lis filiationis absolvatur, textu expresso in leg. Si quis à liberis 5. §. 8. ff. de agnoscendis, & alendis liberis, & concordat lex Si judex 10. ff. de his qui sui, vel alieni juris sunt, sic expressè docet cum pluribus ibi allegatis Rosignol. l. c. n. 3. (Vide sup. leg. ad num. 48. cit.)

Alimenta sunt à patre iterum præstanda filio, quam- 91
vis hic culposè consumpserit quantitatem sibi assignatam pro eisdem alimentis. Baldus, in l. Si captivi ad fin. cod. de Episcop. & Clericis, Jason, in leg. Si cum dotem, §. 1. n. 7. & sequent. §. Soluto matrimonio. Fontanella, de pactis nupt. tom. 2. claus. 5. gloss. 1. part. 1. n. 78. Azorius, part. 2. cap. 4. q. 12. Merenda, controv. var. lib. 4. cap. 34. num. 6. Rosignol. loc. citat. disp. 2. §. 1. n. 2. & alii. Et ratio est clara, quia pater tenetur de jure naturæ ad præstanda alimenta necessaria filio; tale autem jus naturæ adhuc viget, quamvis filius portionem sibi assignatam pro alimentis culposè in comessationibus, ludis, & meretricibus consumpserit; cum jura naturalia nullo extrinseco accidenti tolli possint per text. in leg. Eas obligationes 8. ff. de cap. minutis, leg. Jura sanguinis 8. ff. de regulis juris, & §. Sed naturalia 21. institut. de jure naturali; adeòque extante filio in necessitate alimentorum, non òbstante tali culpabili consumptione, adhuc tenetur pater iterum alimenta præstare.

Alimenta quando, & quomodo debeantur patrono be- 92
neficii à beneficiato. Vide verb. Juspatronatus, art. 4. à n. 114. ad 132.

Clerici privati beneficiis ecclesiasticis, ad quorum ti- 93
tulum ordinati fuerunt, nullum jus habent pro consecutione alimentorum super eorum fructibus, quamvis non habeant aliunde, quo se alere possint. Sic Monacell. t. 4. supplem. ad 2. tom. n. 410. cum Pignatello; ubi testatur pluries Sacram Congregationem Concilii declarasse, posse ipsos ob sua demerita privari beneficiis absque ulla præservatione alimentorum; & signanter in Firmana 30. Maji 1665. in Romana 18. Martii 1684. & in Vercellens. 15. Decembris 1690. ut refert tom. 2. tit. 23. formula 3. n. 22. & in Asculana 15. Augusti 1707. ad 1. ubi de Canonico Collegiatæ, qui Canonicatum loco patrimonii pro congrua sustentatione subrogari obtinuerat.

Clericus à beneficio suspensus, si aliunde non habeat, debet ex fructibus illius alimenta percipere. gloss. in cap. Cum Vintoniensis Ecclesia 25. de electione, verb. Administrant, & alia gloss. in c. Studeat, 39. dist. 50. verb. Et sui. Monacell. tom. 4. supp. ad 3. tom. num. 8.

Parentes, & alii exponentes infantes in publicis hos- 94
pitalibus, aliisque locis, aut ante ostium alterius, an & quando teneantur refundere alimenta, seu restituere expensas. Vide verb. Parentes à n. 24. ad 32.

Si filius in querela inofficiosi testamenti in prima ins- 95
tantia obtinuit pro se sententiam, sunt ei decernenda alimenta, & litis expensæ usque ad finem ejusdem litis per ultimam sententiam. Comm. & certa per text. express. in leg. Si injusta 27. §. 3. de inofficioso Testamento.

Immò quamvis in prima instantia circa querelam in- 96
officiosi testamenti nondum fuerit sententiam consecutus, si tamen habeat validas præsumptiones pro se ipso, & foveat bonum jus, potest exigere etiam in eadem prima instantia per judicem sibi decerni alimenta, & litis expensas. Stephanus Gratian. discept. forens. tom. 2. cap. 236. num. 4. Molina, de primogen. hisp. cap. 15. n. 36. Alter Molina Theolog. de justitia, tom. 3. disp. 616. n. 16. Merenda, controv. jur. tom. 1. lib. 5. cap. 30. num. 2. Paschalis, de patria potest. part. 2. c. 3. num. 60. Fontanella, de pact. nupt. tom. 2. claus. 6. gloss. d. part. 4. num. 26. Rosignol. loc. citat. disquisit. 1. §. 11. num. 3. Annot. ad decis. 617. num. 18. cum sequent. n. 26. cum sequent. num. 136. cum seq. part. 4. cap. 3. cum pluribus Rotæ decisionibus ibi allegatis, & ibidem num. 138. Notatur quod cit. lex Si instituta 27. §. 3. ff. de inofficioso testamento procedit etiam in hoc casu, quando filius, seu alius collitigans pauper, & fovens bonum jus etiam in prima instantia petit alimenta, & sumptus litis, & ibi ad

BIBLIOTECA CENTRAL U.A.N.L.

ad id adducuntur clarissimi Doctores, & Rotæ decisiones. Et ratio est, quia cum constat de bono jure Actoris, eadem ratio pro exigendis dictis alimentis, & litis expensis militat, quando nulla obtenta sententia versamur adhuc in prima instantia, ac quando jam est obtenta sententia in prima instantia in ordine ad prosequendam causam in secunda instantia appellationis: Siquidem ratio, ob quam jura decernunt esse præstanda dicta alimenta, & sumptus litis, est inopia agentis, seu collitigantis, ne pauper collitigans ob impotentiam cogatur suum bonum jus, & litem deserere; quæ ratio, ut de se patet, habet locum in utroque casu; ubi autem eadem est ratio, eadem est legis dispositio; *leg.* Ideò 27. *ff. de legibus*, *l.* Illud 32. *ff. ad leg.* Aquiliam, *cap.* Inter corporalia 2. *de transact. Episcop.* cum ratio legis sit anima legis; *l.* Cum ratio 7. *ff. de bonis damnator.*

98 Alimenta, & litis expensæ, pendente lite super inofficioso testamento, debentur etiam filiis emancipatis, si sunt pauperes, & foveant bonum jus. Item filiis legitimis per subsequens matrimonium. Item filiis in utero existentibus ventris nomine. Item filiis adoptivis. Item nepotibus per lineam virilem descendentibus extantibus debitis conditionibus. Item patri, avo, & ascendentibus adversus hæredes filii, nepotis, &c. Item fratribus, & sororibus indigentibus. Item filiis illegitimis, & spuriis. Sic quoad omnes sapientissimus Pater Rosignol. *loc. citat. disquisit.* 1. §. 12. cum pluribus ibi allegatis, *arg. cit. leg.* Si instituta 27. §. 3. *ff. de inofficioso testamento*, aliisque juribus ab ipso adductis.

99 Alimenta, & sumptus litis debentur cuicumque actori
pauperi, quando cum paupertate concurrit etiam præ-
sumptio boni juris: Annotat. *ad dec.* 617. *à n.* 18. Rota
recent. part. 4. *tit.* 3. Rota, *part.* 2. *decis.* 749. *num.* 1.
part. 3. *decis.* 81. *num.* 1. *part.* 4. *tit.* 2. *decis.* 223. *nu-
mer.* 1. *decis.* 423. *num.* 2. *cum seq. part.* 8. *decis.* 124.
num. 6. *part.* 11. *decis.* 211. *num.* 1. *part.* 12. *dec.* 158.
num. 1. *decis.* 263. *num.* 15. *part.* 13. *decis.* 398. *n.* 1.
part. 14. *decis.* 204. *num.* 15. *part.* 16. *dec.* 117. *n.* 5.
100 *part.* 18. *tit.* 1. *decis.* 402. *num.* 1. & sæpe alibi. Ali-
menta enim, & sumptus litis numquam solent denegari pauperi actori stante paupertate cum præsumptione boni juris; quæ opinio à toto orbe communi applausu est recepta, tam ab Italis, Germanis, Hispanis, &c. quam ab omnibus Scribentibus Pontificiis, Cæsareis, Regentibus, Consulentibus, Antiquis, & Modernis; *annot. ad decis.* 617. *à n.* 26. *ad* 28. Rot. Rom. *p.* 4. *t.* 3. ubi plurimæ ad id allegantur ejusdem decisiones cum suis juribus.

101 Et dicta conclusio locum habet distincte, sive judicium sit universale, & agatur ad universitatem bonorum; sive particulare, & lis agitetur super re particulari; adeò ut contraria opinio plenis votis sit reprobata, *dict. annotat. ad decis.* 617. *num.* 29. *cum sequent. part.* 9. *tit.* 3. Rota, *part.* 2. *decis.* 749. *num.* 5. *part.* 9. *tit.* 1. *dec.* 56. *num.* 10. *part.* 13. *decis.* 398. *num.* 11. *part.* 18. *tit.* 1. *decis.* 307. *n.* 2. *cum sequent.* & sæpe alibi. Causa enim, ob quam præstari debent alimenta, & sumptus litis, non consistit in eo, quod agatur magis ad unam rem, quàm ad aliam, de cujus boni juris præsumptione constat; sed ideò præstatur, ne pauper ob inopiam cogatur deserere ejus bonum jus, & litem; *annotat. ad citat. decis.* 617. *num.* 33. *cum sequent.* Rota, *in Fanen. dotis* 20. *Novembris* 1641. *coram Cerro*, & sæpe alibi.

102 Alimenta si sint debita ex sola dispositione juris, non potest alimentarius sine causa ea exigere extra domum hæredis. Rota *recent. part.* 4. *tom.* 3. *dec.* 680. *num.* 9. Et hæc conclusio est innixa rationi, ut sic minus gravetur hæres. Rota, *ibid. n.* 13. cum pluribus ibi citatis; Rosignol. *loc. cit. desquisit.* 1. §. 9. *num.* 3. cum variis aliis ibi allegatis. Et ratio est, quia quando alimenta sunt debita ex sola dispositione juris, regulariter debentur solum in subsidium; ut sic provideatur alimentario aliunde non habenti, quo se alere possit; sufficienter autem providetur alimentario, si ei alimenta præstentur in domo hæredis, adeòque non potest sine justa causa ea exigere extra ipsius hæredis domum, ut sic minus gravetur hæres juxta allegatam rationem Rotæ.

103 Justa autem, & sufficiens causa exigendi alimenta extra domum hæredis est, si hæres sit rixosus, & iracundus, vel habeat uxorem rixosam, & iracundam; vel habeat personas similes in domo; *annotat. ad decis.* 636. *n.* 147. *ad* 149. Rota, *part.* 4. *tom.* 3. Vel si legatarius non habitet cum hærede propter aliquod odium vigens inter eos; *ead. annot. num.* 250. Vel si inter legatarium, & hæredem agitetur aliqua lis, etiam super eisdem alimentis; *eadem annotat. numer.* 162. *cum sequent.* Et ipsa Rota, *part.* 4. *tit.* 1. *dec.* 199. *part.* 18. *tit.* 1. *dec.* 307. *num.* 15. *part.* 19. *tom.* 1. *decis.* 241. *num.* 20. *cum sequent.* Vel si vigeant discordiæ, & lites criminales inter alendum, & hæredem, Rota, *part.* 5. *decis.* 256. *num.* 13. Quod procedit etiam in filio adstringente patrem ad alimenta sibi præstanda; Rota, *ibid. n.* 14 & *part.* 19. *tom.* 1. *decis.* 241. *num.* 21. Et idem procedit quoad fratrem litigantem cum altero fratre, qui pariter potest ab eodem petere alimenta extra domum; Rota, *ib. citat. decis.* 241. *num.* 19. *cum sequent.* Vel ubi hæredi prætendendi alimenta in domo præstare obstat legatarii professio in religione; Rota, *part.* 4. *tom.* 1. *dec.* 199. *num.* 6. Vel ubi legatarius vult cum propria uxore, & filiis habitare; Rota, *ibid. num.* 6.

104 In hac tamen quæstione qualis sit justa causa petendi alimenta extra domum, remittitur arbitrio judicis à jure regulando; *annotat. ad dict. decis.* 636. *num.* 172. Rota, *part.* 4. *tom.* 3. ubi plures ad id allegantur Doctores, & Rotæ decisiones. Et judex, etiamsi alimenta essent legata in domo, potest cogere hæredem ex justa causa ad ea
præstanda extra domum; *cit. annot. ad dec.* 646. *n.* 173. 105
& ipsa Rota, *part.* 5. *tom.* 1. *dec.* 157. *num.* 18. *part.* 19. *tom.* 1. *dec.* 241. *num.* 19. *cum sequent.*

106 Si autem alimenta sunt debita ex dispositione hominis, seu testatoris, tunc aut testator simpliciter alimenta legavit absque alia adjectione, & hoc casu legatarius facultatem habet habitandi ubi vult; & hæres tenetur eidem alimenta præstare; *dict. annotat. ad decis.* 536. *numer.* 73. *cum seq.* & ipsa Rota, *part.* 5. *decis.* 256. *num.* 10.

107 Quæ conclusio procedit etiam in legato alimentorum facto à viro uxori, quæ potest habitationem eligere ubi vult, & ibi petere alimenta: *dict. annotat. ad decis.* 636. *num.* 77. *ad* 81. ubi traditur ex Doctoribus, hanc opinionem veluti communiter receptam semper fuisse, & in praxi observatam. Et ratio supradictorum est, quia in hoc casu legatum censetur factum à testatore favore legatarii, & non hæredis, ideòque ipsius legatarii commodum attendendum venit: cum semper in dubio favore ipsius libertatis judicandum sit; *leg.* Inter pares, *ff. de re judicat. leg.* In obscura, *leg.* Quotiens, *leg.* Libertas, *ff. de regul. juris*, *leg.* Julia, *ff. de manumiss.* & expressè *dict. annotat. ad decis. num.* 82. (*Vid. in proœmio*, & *leg.* 1. *tit.* 22. *part.* 4. & *Reg.* 1. *tit.* 34. *part.* 7)

108 Aut testator tunc alicui alimenta legavit in domo, vel sub conditione, vel cum onere morandi, vel habitandi in domo, vel cum hæredibus, vel per aliud equipollens constat de tali voluntate testatoris, & in eo casu legatarius non potest alimenta exigere extra domum hæredis: Ad quem effectum non sufficit legatarium habitare in eadem domo, nisi comedat cum hærede, tunc onus habitandi, comedendi cum hærede, censetur adjectum favore ipsius hæredis, *dict. annotat. ad decis.* 636. *à n.* 103. *ad* 112. ubi ad id afferuntur plures Doctores, & Rotæ decisiones cum variis juribus.

109 Quæ tamen conclusio non habet locum, quando aliter hæredi visum fuerit, quia cum dictum onus in hoc casu fuerit adjectum favore hæredis, iste poterit dicta alimenta præstare extra domum, etiam invito legatario; *dict. annotat. num.* 124. *cum sequentibus*, cum pluribus juribus, & Doctoribus ibi allegatis.

110 Sicut neque habet locum, ubi agitur de legato facto mulieri in domo hæredis, quæ nec commodè, nec honestè ibi morari potest, puta quia ipsa est juvenis, & hæres pariter est juvenis, & luxuriosus; tunc enim poterit ipsa petere alimenta extra domum hæredis, quia dicta conditio morandi cum hærede apposita legato, tamquam turpis in isto casu habetur pro non scripta, *dict. annotat. ad decis.* 636. *num.* 129. *cum sequent.* & *num.* 145. *cum seq.* cum pluribus juribus, & doctoribus ad id allegatis.

111 Si mulier, cui fuerunt legata alimenta, sit copulata matrimonio, non tenetur percipere alimenta ex mensa hæredis. Rota, *part.* 14. *decis.* 442. *n.* 10.

112 Idem procedit quoties concurrit aliqua justa causa, quo casu, non obstante onere habitandi cum hærede, legatarius potest petere alimenta etiam extra domum hæredis; *dict. annotat. ad decis.* 636. *à n.* 147. *ad* 171. ipsa Rota, *part.* 4. *tom.* 1. *decis.* 199. *n.* 6. *part.* 4. *tom.* 3. *decis.* 680. *n.* 14. *part.* 15. *decis.* 256. *n.* 12.

113 Quæ opinio procedit etiamsi alimenta essent legata sub hac lege, ne possint peti extra domum. Rota, *p.* 7. *tom.* 2. *decis.* 369. *n.* 18. Quænam autem sit ad id justa, & sufficiens causa, vide supra *n.* 102. 103. 104.

114 Consuetudo ut populus alimenta præstet Prædicatori, est servanda, & sufficit decennalis. Ripa, *consil.* 1. *n.* 44. *de consuetud.* Surdus, *consil.* 63. *num.* 17. *vol.* 1. Sperell. *decis.* 70. *num.* 1. Bellet. *disquisit. citric. tit. de Clerico debitore*, §. 15. *num.* 7. Campanil. *in divers. jur. canonic.* 12. *cap.* 13. *num.* 17. Leo, *in thesaur. for. eccles. part.* 1. *cap.* 8. *num.* 6. & clarissime cautum per Concil. Trident. *sess.* 24. *de reformat. cap.* 4. ibi: *Impensis eorum, qui ea præstare vel solent*, & sic pluries resolvit Sac. Congr. ut testatur Sperell. *leg. cap. num.* 1. Ad cujus laudabilis consuetudinis observantiam Episcopus populum cogere potest per text. *in cap.* Ad apostolicam 43. *de Simonia*, & ex sententia Sacr. Congreg. tenet Leo, *leg. citat. num.* 6. ☼

115 Cessante autem dicta consuetudine, non populus, sed Episcopus, vel respectivè Parochus, si redditus beneficii sint sufficientes, tenetur alimenta præstare Prædicatori. Sperell. *loc. citat. n.* 15. Tondutus, *quæst. & resolut. beneficial. lib.* 1. *cap.* 39. *n.* 14. *de ecclesiis cathedralibus*, *cap.* 18. *num.* 126. Barbosa, in Trident. *sess.* 5. *de reform. cap.* 2. *à n.* 9. & *sess.* 24. *de reformat. c.* 4. *num.* 10. & supracitati cum aliis: Et ratio est, quia cum munus prædicandi spectet ad Episcopum, & respectivè ad Parochum ex Concil. Trident. *citat. sess.* 5. *de reformat. cap.* 2. & *sess.* 24. *c.* 4. sequitur ipsum teneri suis sumptibus prædicatorem alere, quia dum is, ad quem pertinet actus, illum per substitutum peragere potest, tenetur id facere suis sumptibus, per text. *in leg.* Sed si hæreditas 11. §. 1. *ff. ad exhibendum*, *cap.* Inter cetera 15. *de offic. Ordinarii*, ibi: *Quibus ipsi, dum indiguerint, congrue necessaria subministrent*, & ibi *tradit* Abbas, Surdus, *de alimentis*, *tit.* 1. *q.* 59. *num.* 7. 8. & 9. Riccius *in prax. for. eccles. decis.* 536. *num.* 1. Tondut. *loc. citat. n.* 14. Frances, *loc. cit. num.* 121. (*Vide leg.* 41. 42. 43. 44. 45. 46. & 47. *tit.* 5. *part.* 1. quæ cum doctrina præcedente versus Episcopi obligationem ferè conveniunt.)

116 Excipe tamen, si adesset aliquod legatum vel redditus sufficiens pro alimentis, & mercede prædicatoris, tunc enim nullus alius esset molestandus, ut ex sententia Sacræ Congregationis firmat Leo, *loc. cit. num.* 6. Sperell. *loc. cit. n.* 16. & alii.

117 Alia ad rem: Vide *verb.* Adulterium, *verb.* Filius, *verb.* Jurispatronatus, *verb.* Necessitas, *verb.* Parentes.

118 * Relate ad ea, quæ tradita sunt in hoc *art. n.* 45. affertur decretum Supremæ, & Universalis Inquisitionis Romanæ, quo fratres minores de observantia, Reformati, & Cappuccini declarantur exempti à solutione alimentorum pro iis, qui in dicto tribunali carceri sunt mancipati.

Feria III. die 15. *Julii* 1732.

"Lectis literis P. Inquisitoris Regii datis die 13. Junii proximi, quibus significat PP. Ordin. Min. Observant. dictæ civitatis recusare solutionem alimentorum, quæ ab illa Inquisitione præstantur P.... in carceribus dicti S. Officii detento, & ad carceres arbitrio Sacræ Congregationis ob prætensam sollicitationem in confessione damnato, cum perpetua inhabilitatione ad audiendas confessiones sacramentales, & ideò supplicat ei rescribi, quomodò se gerere debeat, & relato decreto edito die 3. Augusti 1707. & Epistola illius vigore scripta P. Inquisitori Arimini in simili casu, nempe Cappuccinos, fratres Ordin. Min. Observ. Reformat. aliosque Regulares, qui dietim vivunt ex eleemosynis, non teneri ad solutionem expensarum cibariarum.

"Eminentissimi dixerunt: *Servandum decretum editum die* 3. *Augusti* 1707.

☞ Ad dignoscendum, quid nomine alimentorum ve- 119
niat, & quomodò taxanda sint, inspicere oportet, qua
ex causa debeantur. Multum enim interest, utrum ali-
menta ex contractu, vel legato, an vero ex sola pietate
& concurrente legis præcepto debita sint. Si ex contrac-
tu debeantur, videndum quid actum sit inter contra-
hentes. Alimenta autem in genere conventa præstari de- 120
bent juxta commodam alimentariorum sustentationem,
habito respectu ad gradum familiæ, & consuetudinem
loci, Rot. *in Ariminen. Alimentorum* 27. *Jun.* 1749.
§. Sed quod maximè, *cor. bon. mem.* Lana.
Si debeantur ex legato, testatoris voluntas spectanda 121
est. Si de ea non constet, id præstandum quod testator
præstare solitus erat. De hoc si neque constet, ex facul- 122
tatibus defuncti, ex dignitate personæ, & charitate ejus 123
cui alimenta relicta, statui de alimentorum præstatione
oportet, Voet. *in Comment. ad Pandect. lib.* 33. *tit.* 1. *n.* 6.
Si debeantur ex pietate, circa modum alendi multum 124
officio Judicis videtur esse tribuendum. Venit autem,
quod etiam observat *Auctor*, non modo victus, & amic-
tus pro qualitate & conditione personarum alendarum, &
earum quæ alimenta præbent, sed etiam habitatio, me- 125
dicamenta quoque valetudinis curandæ causa adhibita,
Voet. *in comment. ad Pandect. lib.* 25. *tit.* 3. *n.* 4. An 126
etiam in studia sumptus, in artes liberales aut mechani-
cas, confer eumdem *Auctorem eodem loco*. Inter eos, qui 127
ex officio pietatis alimenta præstare tenentur, primo loco
occurrit pater. Quod si pater inops sit, aut mortuus, onus 128
alendi ad matrem spectat. Deficiente, aut inope patre, 129
atque matre, alendi sunt nepotes aliique descendentes
ulteriores ab avo paterno atque materno, ceterisque as-
cendentibus. Viceversa parentes inopes alendi etiam à li- 130
beris. Fratres quoque ac sorores inopes à fratre aut sorore 131
ali placuit, sive germani, sive consanguinei, sive ute-
rini sint. Cognatis autem omnibus remotioribus, qui sunt 132
ultra fratres & sorores, alendi onus à jure impositum
haud est. Consule late de his omnibus disserentem Voet. 133
loc. cit. num. 5. *ad plur. sequent.* ubi de eo etiam agit,
an

☼ Ubi viget consuetudo prædicatorem alendi ex consignationibus à populo stabilitis, in tantum vires habet in hispania, in quantum prout eleemosynæ considerantur voluntariæ; (1) ac proindè cum Supremo Castellæ Senatui de bonis, vulgò *Proprios y Arbîtrios del Reyno* inhæreat privativè cognitio, (2) circa hujus consuetudinis observantiam non se immiscebit Episcopus.

(1) *Collect. regal. decret. instruct. & ord. S. M. in stabilimentum* vulgò *de la Contaduría General de Prop. del Reyno*, *n.* 26. El Consejo ha resuelto, que se anote en los reglamentos comunicados á los pueblos de esta provincia, que las consignaciones hechas en ellos por la predicacion de Quaresma se deben entender como limosnas voluntarias, y con libertad á las Justicias: que asi se execute y observe sin la menor contravencion.

(2) *Eadem* 30. *Jul.* 1760. *ibi*: He resuelto, que los propios y arbitrios que gozan y poseen todos y cada uno de los pueblos de estos mis reynos, corran baxo la direccion del Consejo de Castilla. *Addic.* 1. 12. *Maji.* 1762. *ibi*: Se sirvió S. M. expedir real decreto, declarando las facultades que debe tener el Consejo en Sala primera de Gobierno, en los ramos de proprios y arbitrios: inhibiendo de él á todos los tribunales de dentro y fuera de la Corte, y aun á las demas Salas de él.

BIBLIOTECA CENTRALĂ

an affinitatis vinculum in eodem gradu ad alendum obli-
get, ad quod vinculum cognationis adstringit.
134 In concursu plurium ad alendum obligatorum, cui
onus alendi imponendum sit, vide Carpzov. *definit.* For.
part. 2. *constit.* 10. *defin.* 19.
135 De modis, quibus cessat obligatio præstandi alimenta
ex officio pietatis, plene Voet. *ubi supra n.* 14. *& plur.*
136 *seq.* An patrem vel Avum liberet ab alendi necessitate,
quod jam bonorum partem liberis unde se alerent, as-
signaverit, & ea per prodigalitatem aut infortunium dis-
sipata sit, adi Voet. *ibid. n.* 5. *&* Rot. *in Romana ali-
mentorum* 13. *Jan.* 1747. *cor.* Reverendiss. Bussio.
137 Ex quibus pater filiis alimenta extra paternam domum
præstare teneatur, agit Rota *in Perusina assignamenti*
138 5. *Aprilis* 1745. *cor.* Illustriss. Capra. An & quando ali-
menta promissa ab aliquo in sua domo, debeantur etiam
extra illam, discutit idem Sacrum Tribunal *in Reatina
alimentorum super quarto dubio* 1748. *cor. bon. mem.*
Lana.
139 De alimentis an debeantur ex fideicommisso ascen-
dentali, & transversali ulterioribus vocatis ad ipsum, vi-
de Rot. *in Fabrianen. alimentorum* 2. *Martii* 1742. *cor.
bon. mem.* Vicecom. *in Romana annui legati scuto-
rum* 2000. 17. *Februarii* 1745. *cor. eodem, & in Romana
alimentorum* 13. *Januarii* 1747. *cor.* Reverendiss. Bus-
140 sio; ubi agitur de alimentis ex fideicommisso transver-
sali præstandis illis, qui non immediate post actualem
possessorem sunt successuri, sed vix habeant potentiam
succedendi.
141 An Creditores jus habeant super annua præstatione
relicta filio titulo alimentorum, expresso nomine legiti-
mæ, tractat. Rot. *in Romana. Legitimæ* 3. *Decemb.* 1742.
& 11. *Martii* 1745. *cor.* R. P. D. Canilliac.
142 Beneficiatus an & quando ex redditibus sui beneficii
præstare teneatur alimenta patrono, tum de aliis ad hoc
ipsum argumentum pertinentibus, vide Rot. *in Saler-
nit.* 11. *Januar.* 1712. *&* 20. *Junii ejusdem anni coram
cl. mem.* Scott. 10. *Decembris pariter ejusdem anni,
&* 22. *Februari* 1723. *cor.* Falcon. *inter impress. dec.* 6.
& 8. *de alim.*
143 De alimentis præstandis à monasterio monacho vel
moniali tum intra, tum extra ipsum monasterium, fere
omnibus distinctis casibus agit Card. Pet. *in Comment.
Apost. Constit.* 7. Innocentii III. *sect. unic. per tot.* ☞
ALLUVIO. Vid. *verb.* Dominium *artic.* 3. *à n.* 47.
ad 50.

ALTARE.

SUMMARIUM.

1 *Altare unde dictum, & quid sit.*
2 *Altare est duplex, & quale utrumque esse debeat*, ad num. 6.
7 *Altare portatile quis uti possit.*
8 *Altaris consecratio*, ad n. 19. Vide etiam n. 35. 48. ad 50.
20 *Ejus execratio*, ad n. 35.
36 *Erectio.*
37 *Et destructio*, ad n. 39.
40 *Celebrare in altari quando liceat, vel non liceat*, ad num. 50.
51 *Alia nonnulla circa altaria*, ad n. 56.
57 *Subnectuntur supplementa Auctoris ex secunda, & tertia edit.* ad n. 61.
62 *Add. ex aliena manu*, ad n. 70.

1 Altare ab altitudine est in primis nomen sortitum
apud antiquos Ethnicos, qui secundum Lotter. *de re be-
nefic. lib.* 1. *q.* 30. *n.* 4. Barbos. *de Offic. & potest. Episc.
part.* 2. *alleg.* 27. *n.* 20. Lezan. *verb.* Altare & alios, in
ædificiis à terra elevatis sacra faciebant Diis Superis, in
terra Diis terrestribus, in effossa Diis inferioribus: apud
Latinos verò Altare dicitur à forma, & ritu, quasi *alta
res*, seu *alta ara*, & describitur, quod sit *Mensa, super
quam conficitur, & offertur Eucharistiæ sacramentum, &
sacrificium.* Et hoc altare est duplex, unum fixum seu 2
stabile, & immobile, & alterum portatile, seu viaticum
& mobile. Fixum, & stabile est, quod alicui loco affi-
xum immobiliter in eo consistit, ut sunt altaria, quæ
communiter in ecclesiis reperiuntur. Portatile, seu mo- 3
bile est, quod pro commoditate, vel necessitate sacerdo-
tis, aut aliorum de loco in locum moveri, & transferri
potest, per hoc *c. ultim. de privilegiis in* 6. vocatur al-
tare viaticum pro commoditate itinerantium, seu via-
torum. Et utrumque hoc altare debet esse lapideum, *c.* 4
Altaria *de consecrat. dist.* 1. *ex Conc. Agathens. c.* 6. ubi
habentur præcisa verba: *Altaria, si non fuerint lapidea,
chrismatis unctione non consecrentur.* Hoc tamen debet in- 5
telligi, quod sufficiat esse lapideum in ea parte, quæ
supponitur altari, & in qua materia consecranda est ap-
ponenda, uti in praxi fieri conspicimus, & ut decrevit
Sac. Cong. Rituum *in Cajetana* 10. *Novembris* 1612. in
qua censuit altare ligneum cum ara lapidea permitti de-
bere, non obstante constitutione synodali.
Et hæc ara lapidea debet esse saltem tantæ latitudi- 6
nis, ut in ea commode stare possit pes calicis, & hostia
consecrata, ut tenent communiter Doctores. Altari por- 7
tatili, seu viatico nequeunt hodie uti regulares quicum-
que quantumvis olim privilegiati, immò neque Episcopi,
& majores Prælati, etiamsi essent Cardinales ex novissi-
mo Decr. Clemen. XI. *edito* 15. *Decembris* 1703. in quo
expressè derogat omnibus privilegiis etiam clausis in cor-
pore Juris, & intercidit uti tali altari portatili, seu via-
tico Episcopis, & his majoribus prælatis, etiamsi Cardi-
nalatus dignitate fulgentibus, & quibuscumque regula-
ribus quantumvis privilegiatis. Vide *verb.* Missa *art.* 5.
num. 8. ubi ad literam refertur ipsum decretum; unde
nisi adsit specialis concessio, & novum privilegium pos-
terius ipso decreto, nulli hodie licebit uti altari portati-
li, seu viatico. Vide tamen *verb.* Oratorium *n.* 70. ubi
affertur posterior pontificia declaratio.
Altaris consecratio de Jure communi non potest fieri, 8
nisi per Episcopum, *cap.* Quamvis *dist.* 6. *cap.* Nullus
Presbyteror. *& cap.* Concedimus *de consecrat. dist.* 1.
Nec potest simplex sacerdos altare consecrare de sola 9
commissione, & facultate Episcopi, quia Episcopus non
habet potestatem in Jus commune canonicum: Jus autem
canonicum expressè interdicit talem consecrationem pres-
byteris, *c.* Ministrare 26. *quæst.* 6. per hæc verba: Con-
secrare altare presbyter non præsumas. Potest autem sim- 10
plex sacerdos altaria consecrare ex privilegio, & com-
missione Summi Pontificis, cum Summus Pontifex habeat
omnimodam facultatem super Jus commune canonicum,
& solum de Jure canonico potestas consecrandi altaria
sit reservata Episcopis: *cap.* Quamvis *dist.* 68, *& cap.*
Nullus Presbyter. 2. *dist.* 1. *de consecrat.* Et de facto
Leo X. concessit Fratribus Ordinis Minorum proficiscen-
tibus ad Indias Orientales, & Paulus III. Presbyteris So-
cietatis Jesu, ✠ ut in locis remotissimis infidelium, ubi
episcoporum copia non habetur, possint altaria consecrare,
ut refert Rodriq. *tom.* 1. *Resp. qq.* 28. *art.* 2. In una so- 11
la missa potest Episcopus consecrare plura altaria in ea-
dem ecclesia, *cap.* Cum sis 5. *hoc tit.* ubi præcisè habe-
tur: *Noveris, quod plura in ecclesia altaria simul po-
teris consecrare.* Abbates, qui sunt hoc privilegio sufful- 12
ti, nequeunt hodie consecrare nisi altaria suarum eccle-
siarum, ut pluries decrevit Sacra Cong. & signanter *in
caus. placentina inter Episcopum Placentinum ex una,
& Abbatem* S. Sixti *ejus civitatis ordinis* S. Benedicti
Cong.

✠ Privilegium à sanctitate D. Pauli III. dictis presbyteris concessum, cum corporis ratione, sive in ordine ad religionem esset datum, hac cessante, etiam privilegium. (1)

(1) *Breve cit. super Societatis agens extinctione.* pag. 99.

Cong. *Cassinensis parte ex alia super Jure consecrandi
quæcumque altaria fixa, aut portatilia: die* 16. *Aug.* 1644.
Sacr. Rituum Congreg. *proponente* Eminentiss. & Reve-
rendiss. Card. Franciotto, *auditis partibus, & attentis
privilegiis ordini prædicto ab Apostolica Sede concessis,
censuit non licere Abbati consecrare altaria, nisi pro usu
propriarum ecclesiarum, & religiosorum ejusdem ordinis
13 *tantum, & ita servari mandavit.* Et sic expressè decrevit
coram SS. Domino Nostro Alexandro VII. 27. *Sept.* 1659.
in decreto circa usum Pontificalium prælatis Episcopis in-
ferioribus concessorum *n.* 19. & in declaratione ejusdem
decreti pro congregatione Cassinensium 20. *Julii* 1660.
Vide *verb.* Abbas *n.* 31. (Circa doctrinam præcedentem
videatur *lex* 5. 12. 13. *&* 19. *tit.* 10. *p.* 1. ubi prædicta
decernuntur.)
14 In Altaris consecratione, stando in rigore Juris, non
videtur necessaria, & de essentia repositio sacrarum re-
liquiarum, quia in Jure, ubi fit mentio de consecratio-
ne altaris, nihil prorsus dicitur de repositione reliquiarum:
Unde *in c.* Altaria 2. *de consecrat. dist.* 1. *ex Conc. Aga-
tens.* ubi statuitur, quomodo altaria sint consecranda,
solum requiritur unctio chrismatis, & sacerdotalis, nem-
pe episcopalis benedictio: habentur enim ibi solum hæc
præcisa verba: *Altaria placuit non solum unctione chris-
matis, sed etiam sacerdotali benedictione sacrari*; & in
summario hujus canonis præcisè dicitur: *Chrismatis unc-
15 *tione, & sacerdotali benedictione sacrantur altaria.* Et
probatur ratione, quia reliquiæ ex natura sua non ha-
bent vim sanctificandi, nec sunt aliquod sacramentale ab
ecclesia institutum ad sanctificandum, sicut est chrisma,
aqua benedicta &c. Neque adest aliquod præceptum re-
ponendi reliquias in altaris consecratione, quia in *c.* Pla-
cuit, *de consecrat. dist.* 1. quod est Achiles adversario-
rum, reprobatur solummodò abusus erigentium altaria in
villis, & agris in memoriam Martyrum, ubi nulla certa,
& fundata memoria, seu notitia de ipsis aderat; sed fin-
gebatur per inanes revelationes, & proindè hujusmodi
altaria esse evertenda, si fieri potest, tamquam supers-
titiosa, quia erant incitamentum ad colendam memoriam
Martyrum, ubi non aderat. Non autem canon vult everti
talia altaria, quasi sint nulliter consecrata defectu reli-
quiarum Sanctorum Martyrum, quod clare constat ex
eo, quod ibi subditur, quod scilicet nulla memoria Mar-
tyrum acceptetur, nisi ex fidelissima origine sit; Et
hoc clarissime patet talem canonem integre legentibus.
16 Adde quod in antiquis Missalibus legitur hæc Rubrica:
"Si reliquiæ non fuerint in altari, omittatur illa particula
„orationis, quæ dicitur post confessionem, scilicet, oramus
„te, Domine, per merita Sanctorum tuorum, quorum re-
„liquiæ hic sunt," quæ Rubrica esset superflua, si sine re-
liquiis altaria consecrari non possent; Et pro hac opinione
stant Sotus, Suarez, Vasquez, Fagund. Reg. Rodriguez.
Card. de Lugo, Coninch. Hurtad. Palaus, Trullench.
Caspens. Lezana, Granad. Zerol. Valer. Leand. Dicastill.
Tamb. Quaran. Filliucc. Franc. Lugo, Garzias cum Pign.
t. 1. *consult.* 93. *n.* 32. *&* 33. Layman. Rosignol. & aliis.
17 In praxi tamen non est recedendum à communi usu,
& consuetudine ecclesiæ, & opinione Canonistarum, quod
scilicet debeant reponi reliquiæ in consecratione altarium;
c. Placuit 26. *de consecrat. dist.* 1. & summarium talis
Canonis, ubi præcisè dicitur, *evertantur altaria, quæ si-
ne sanctorum reliquiis eriguntur.* Gloss. *in c.* Fabrica *init.
de consecrat. dist.* 1. & in *d. c.* Placuit, *verb* Reliquiæ:
Abbas, Archidiaconus, Hostiens. Azorius, Tuschus, Du-
rand. Silvester, Bonac. Barb. *lib.* 2. *Juris Eccles. univers.
c.* 7. *n.* 7. S. Thom. 3. *part. q.* 83. *art.* 3. *in corp.* ubi ex-
pressè dicit: *Consecratur altare cum reliquiis Sanctorum*;
& maximè ad hoc facit ut verificetur oratio, quam dicit
sacerdos, dum ad altare ascendit: *Oramus te, Domine; per
merita Sanctorum tuorum, quorum reliquiæ hic sunt*; adeo-
que pertinere debet, dicit Layman *lib.* 5. *tract.* 5. *c.* 6.
ad ecclesiarum prælatos providere, ut pia hæc antiqua,
& laudabilis consuetudo reponendi reliquias in altari-
bus perseveret, quantum commode fieri potest, maximè
post Decretum 13. *Sept.* 1593. dicens: *Reliquiæ, quibus
in altaris consecratione utitur Episcopus, debent esse
Sanctorum ab ecclesia approbatorum.*

Nullatenus autem reponenda est particula Hostiæ 18
consecratæ, quando deficiunt reliquiæ Sanctorum in con-
secratione altaris, prout existimavit Durand. *in Ratio-
nal. lib.* 1. *c.* 7. *n.* 23. & Bacconius approbare videtur;
Hoc enim esset pervertere usum sacramenti, & esset ni-
mis indecens, & irrationabile; ut tenet Silvester *verb.*
Altare *num.* 4. Suarez *tom.* 3. *in* 3. *part. disput.* 81. *sec-
tion.* 5. Lugo *de sacrament. Eucharist. disp.* 20. *sect.* 2.
n. 75. & alii. Solet autem reponi, & includi in fovea 19
reliquiarum nomen Episcopi consecrantis, & sancti illius,
in cujus honorem altare consecratur cum cæremoniis, &
ritibus ecclesiæ consuetis, de quibus Suarez *t.* 3. *dist.* 80.
sect. 5. Azorius *instit. moral. part.* 1. *lib.* 10. *c.* 27. *q.* 8.
Valer. Reginald. Roderic. & alii.
Altare fixum, & stabile execratur ita ut nova indi- 20
geat consecratione; Primo quando mensa superior, seu
lapis superpositus, qui sigillum continet, ita enormiter,
& notabiliter frangitur, & diminuitur, ut pars, quæ re-
manet, nequeat amplius commodè continere calicem, &
hostiam cum patena; *c.* Ad hæc si Altare 1. *cap.* Quod
in dubiis 3. *de consecrat. eccles. vel altar.* Si autem non 21
enormiter, sed solum modice lapis confringatur, aut di-
minuatur, ut adhuc calix cum patena secundum majo-
rem sui partem in eo commode stare possit, uti v. g. si
partes in cornibus tantum, vel ipsa cornua confringan-
tur, aut minuantur, tunc altare non amittit consecratio-
nem, neque debet denuo consecrari; habetur expresse
cap. Ligneis 6. *hoc. tit.* his præcisis verbis: *Cum tabula al-
taris enormiter læsa non fuerit, nec altare debet denuo
consecrari.* Quando autem remanet dubium, an altare 22
sit enormiter fractum, vel non; tunc relinquitur judi-
cio Episcopi, qui ex re oculis subjecta facilius dignos-
cere poterit, an sit sequta execratio, & altare debeat
denuo consecrari. Sic Barbosa *de offic. & potest. Episcop.
p.* 2. *alleg.* 27. *n.* 26. Piasec. Ugolin. Miranda, Layman,
Pirhing. Anaclet. & alii passim. ¶ Addit. P. Gobat de
Indulgentiis p. 2. *cap.* 16. *quæst.* 76. *num.* 537. quòd li-
cèt mensa frangatur, etiam per medium, modo partes
fixæ non moveantur loco, non amittitur consecratio.
Quod si vel utraque, vel una solum, quæ tamen exce-
dat quartam partem mensæ, loco moveatur, tunc utraque
amittit consecrationem, estò illa quæ remansit, sit capax
hostiæ, & calicis. ¶
Secundo, execratur altare fixum, quando lapis, seu 23
mensa superior consecrata amovetur ab inferiori structu-
ra, seu basi, cui est immobiliter affixa; *c.* Ad hæc 1.
ubi expressè dicitur: *Si Altare motum fuerit...... debet
denuo consecrari*, & *cap.* Quod in dubiis 3. ubi expres- 24
sè habetur: *Altare vero in quo tabula, cui consecrationis
benedictio pontificali ministerio adhibetur, remota fue-
rit... debet non immerito consecrari.* Non execratur ta-
men, si superior tabula non est immobiliter affixa struc-
turæ inferiori, sed commode de loco ad locum una cum
sepulcro transferri potest, quia tunc, ut dicit Silvester
verb. Altare *quæst.* 10. ipsa tabula, seu mensa est alta-
re portatile: Sic etiam Archidiaconus, Roderic. Rosig-
nol. & alii passim.
Tertio, altare fixum execratur, quoties sepulcrum al- 25
taris, seu repositorium, ubi reconduntur reliquiæ, fran-
gitur, removetur, vel minuitur; quamvis enim stando
in rigore Juris, repositio reliquiarum non sit de essentia
consecrationis altaris, ut fuit dictum *n.* 14. & per hoc
non videatur deperdi consecratio per fractionem, remo-
tionem, seu minutionem repositorii reliquiarum; tamen 26
quia stando in praxi fuit dictum *num.* 17. non esse rece-
dendum à communi consuetudine ecclesiæ reponendi sa-
cras reliquias in consecratione altaris, ideò dicitur, quod
per fractionem, remotionem, vel minutionem talis sepul-
cri, seu repositorii amittatur consecratio, quia ut dicit
Layman *lib.* 5. *tract.* 5. *cap.* 6. *num.* 9. cum sepulcrum
hoc censeatur præcipua pars altaris, merito ob ejus frac-
tionem, remotionem, vel minutionem, ipsum altare no-
tabiliter confractum vel imminutum æstimatur. Adeoque
licèt ipse *n.* 8. teneat non esse necessariam repositio-
nem reliquiarum in consecratione altaris, nihilominus pu-
tat servandam esse ecclesiarum consuetudinem communi
Doctorum sententia firmatam, ut altaria iterum conse-
cren-

BIBLIOTECA CENTRAL U.N.A.M.